

**Stichting Hassan II
Voor Marokkanen woonachtig in het
buitenland**

**INVESTERINGSGIDS VOOR DE IN HET
BUITENLAND WOONACHTIGE
MAROKKANEN**

De binnenlandse handel

Inhoudsopgave

Brief van de afgevaardigde Minister	7
Presentatie van de sector	9
Sectorbeleid	11
De algemene aanbevelingen	12
Hoe een zaak op te richten.....	13
Enkele definities van grootschalige distributie	14
Export	15
Commerciële contracten	18
Groothandels.....	20
Het belastingwezen van de commerciële sector	21
De winkeliers en de sociale dekking.....	29
De procedures voor het oprichten van een bedrijf.....	35
De financiële voorwaarden van een bedrijf	37
De sectoriele voordelen	38
Bijlagen.....	43

Deze gids is een informatief document. Het beschrijft de binnenlandse handel in Marokko, wettelijke en statutaire bepalingen en administratieve procedures betreffende investeringen aldaar. Er worden geen adviezen ten aanzien van investeringen gegeven en het pretendeert ook niet volledig te zijn. Naast deze gids zult u dus nog altijd een beroep moeten doen op de diensten en adviezen van gespecialiseerde instellingen.

De geldigheid van de informatie van deze gids is gebaseerd op de datum van uitgave. De Stichting Hassan II zal ervoor zorgdragen de informatie actueel te houden. Hiertoe zullen nieuwe actuele edities of supplementen worden uitgegeven al naar gelang er sprake is van relevante wijzigingen.

Presentatie van de sector

De binnenlandse handel neemt een belangrijke plaats in de nationale economie in. Ongeveer 11,5 % van het BNP wordt beslagen door de binnenlandse handel. In 1997 zijn de productie en de toegevoegde waarde van de binnenlandse handel geëvalueerd op respectievelijk 48 miljard Dhs en 37 miljard DH.

De binnenlandse handel beslaat 10% van de gehele werkkraft, die 78% van het stadsmilieu omvat. Zij kent momenteel een evolutie met betrekking tot nieuwe activiteiten in de grootschalige productie, franchising en de elektronische handel. Het aantal verkooppunten wordt geschat op meer dan 400.000 eenheden, wat meer dan 80% van het stadsmilieu is.

Tijdens de jaren '80 zijn, samen met de implementatie van het Structurele Aanpassingsprogramma (SAP), de productie en de toegevoegde waarde van de handel toegenomen met een gestaag tempo, ondersteunend gestimuleerd door de liberalisatiepolitiek (liberalisatie van prijzen van bepaalde producten, de buitenlandse handel, de-monopolisatie van de distributieketen van de Staat, etc.). Het gemiddelde ontwikkelingspercentage van de productie en de toegevoegde waarde van de distributie tussen 1983 en 1990, is 14% per jaar geweest.

Het commerciële netwerk van voedingsmiddelen wordt in principe bevoorrad door de groothandel.

Deze zijn ingedeeld in 34 markten voor fruit en groenten, 27 gevogeltemarkten, 27 vishallen, 69 graanhallen en 78 slachthuizen.

Het aantal oppervlakten is geschat op 90 eenheden, grotendeels aanwezig in de volgende grote steden:

Acht hypermarkten: Marjane Rabat, Marjane Casa Bouskoura, Marjane Casa Twin Center, Makro Salé, Makro Fès, Makro Casa Bouskoura, Makro Casa Aïn Sebâa, en Asswak Salam in Rabat.

Meerdere supermarkten: geconcentreerd in de volgende grote steden: Casablanca, Rabat, Marrakech, Agadir, Fès, Meknès en Mohammedia. Deze steden beslaan samen 84% van alle grote oppervlakten.

In de andere steden in Marokko is deze vorm van distributie nog niet aanwezig. De kleine buurtwinkels blijven het meest uitputtend.

Overigens, 64% van de omzet gerealiseerd door deze grote gebieden in Marokko, wordt gegenereerd door de verkoop van voedingsmiddelen.

Op het gebied van financiering is het gebleken dat de handelssector grotendeels gedomineerd wordt door zelffinanciering. Maar één derde van de winkeliers beroept zich op bankkrediet.

De buitenlandse investeringen in deze handelssector zijn zwak en beslaan niet meer dan 4%.

SECTORBELEID

In Marokko mag ieder persoon handel voeren. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen autochtonen en allochtonen, of tussen mannen en vrouwen.

De belangrijkste zakelijke maatregelen genomen door de overheid op dit gebied zijn:

- De aanmelding van Marokko bij de Wereld Handels Organisatie (WHO)
- De winstgeneralisatie van de investeringen in de handelssector
- De lopende voorbereiding van een concurrentiewet

Dit document is gerealiseerd om projectontwikkelaars beter te kunnen informeren over de administratieve procedures en de reglementen van het investeren in de handelssector en de condities die hieraan verbonden zijn.

In dit licht, worden de volgende punten hierna behandeld:

- Algemene aanbevelingen;
- Hoe een zaak op te starten;
- Enkele definities van grootschalige distributie;
- De uitvoer van handel;
- Commerciële contracten;
- Groothandels;
- Het belastingwezen van de commerciële sector;
- Handel en sociale zekerheid;
- De procedures van het opstarten van een bedrijf;
- De financiële voorwaarden van een bedrijf;
- De sectoriele voordelen.

ALGEMENE AANBEVELINGEN VOOR HET UITVOEREN VAN EEN COMMERCIEËLE ACTIVITEIT

Het is een algemeen gegeven dat bepaalde personen besluiten een onderneming te stichten, slechts op grond van de mogelijkheid om een lening te verkrijgen. Anderen die slechts een idee hebben, richten een bedrijf op waarvan het plan pas achteraf goed wordt bestudeerd.

Deze manier van handelen voor het opstellen van een plan is niet logisch, noch verstandig.

De juiste procedure die een kans van slagen geeft moet de volgende 4 chronologische stappen in acht nemen:

- 1- De precieze identificatie van het project en een analyse van de mogelijkheden, en of deze conform de behoefte in de markt en conform de huidige regelgeving is;
- 2- De uitvoering van een gedetailleerde haalbaarheidsstudie gericht op de technische, economische en financiële aspecten van het project;
- 3- Het opstellen van een juridisch kader waaronder het project gerealiseerd kan worden (eenmanszaak, besloten vennootschap);
- 4- De mobilisatie van de financiële middelen die nodig zijn voor de realisatie van het project (juiste fondsen, kredieten).

Over het algemeen heeft een goed voorbereid plan alle kans van slagen. Een goed doordacht plan kan ook eenvoudig gefinancierd worden. Maar alleen projecten gegenereerd door professionals kunnen werkelijk slagen.

Opmerking: *De procedures voor het opstarten van een bedrijf en de financieringsmogelijkheden worden in het laatste deel van dit document nader toegelicht.*

HOE EEN ZAAK TE OPENEN?

Het beginnen van een zaak is onderworpen aan patenten en het handelsregister. Zij is overigens ook onderworpen aan een voorwaardelijke autorisatie door de lokale overheid, gerechtvaardigd door de noodzaak de volksgezondheid en veiligheid te waarborgen.

Niettemin verzorgen bepaalde vormen van handel de distributie van voedingsmiddelen, ter plekke te consumeren of versproducten, bederfelijk of dierlijk. Deze zijn ondergeschikt aan hygiënereglementaire.

De vestiging van een zaak mag op verschillende manieren opereren, gekarakteriseerd door:

- De huur van een ruimte
- De aankoop van een ruimte
- De aankoop van een bedrijf
- Het vrije beheer van een bedrijf
- De commerciële vertegenwoordiging
- De elektronische handel op Internet

De handel mag bedreven worden in het kader van een eenmanszaak of een bedrijf.

ENKELE DEFINITIES VAN GROOTSCHALIGE DISTRIBUTIE

De kleine zelfservicediensten: zijn winkels die, in zelfservice, verkopen op een verkoopoppervlakte kleiner dan 120 m². De producten zijn over het algemeen voedingsmiddelen en tellen ongeveer 1000 merken.

De kleine supermarkten: zijn winkels met een verkoopoppervlakte tussen de 120 en de 400 m², die in zelfservice overwegend voedingsmiddelen verkoopt in 1300 tot 1800 merken. De kleine supermarkt kan soms vlees – en visproducten aanbieden, maar non-food producten zijn in getal beperkt.

De supermarkten: zijn detailzaken die in zelfservice producten verkoopt op een oppervlakte tussen de 400 en de 2500 m². Supermarkten bieden een verzameling voedingsmiddelen: kruidenierswaren, dranken, verse levensmiddelen inclusief slagersproducten en de min of meer belangrijkste non-food producten (algemene producten) zijnde 10 tot 15% van de globale omzet.

De hypermarkt: is een grote supermarkt met een aantal merken dat de 5000 artikelen passeren.

Export

De uitvoer van handel is wetmatig geregeld door de van kracht zijnde wetten maar ook door de gewoonten en gebruiken die, in de regel, niet tegen de fundamentele commerciële rechtsprincipes in gaan.

In dit licht, is de winkelier onderworpen aan bepaalde verplichtingen betreffende de exploitatie condities, het bijhouden van een boekhouding, rekening houdend met de belasting.

1. Verplichtingen ten opzichte van de exploitatie:

Deze verplichtingen vloeien voort uit bepalingen van de wetten 007, 008 en 009 uit 1971, die zich richten op de legale metrologie, prijsreglementen en veiligheidsvoorraden.

De meetinstrumenten moeten gekeurd zijn door de delegaties of regionale services van de handel en de industrie.

De winkelier moet de prijzen weergeven.

De grossier moet verplicht een veiligheidsvoorraad van bepaalde producten hebben.

2. Boekhoudkundige verplichtingen van een winkelier:

Alle natuurlijke of rechtspersonen die de status van winkelier hebben moeten een boekhouding bijhouden. Als deze boekhouding regelmatig gehouden wordt, is zij erkend door de rechter om als bewijsvoering te fungeren tussen winkeliers in geval van een commercieel geschil.

De winkeliers, wiens jaarlijkse omzet minder of gelijk is aan 4,5 miljoen Dhs kunnen een simpele boekhouding houden.

Deze winkeliers zijn vrijgesteld van deze staat van bedrijfsvoering, het financiële beeld en aanvullende informatie.

3. De verplichtingen om documenten te bewaren:

De originelen van ontvangen documenten en de kopieën van verstuurd documenten dienen tot 10 jaar na dato geëvalueerd en bewaard te worden.

Naast het feit dat winkeliers 10 jaar lang de documenten dienen te bewaren, op de plaats waar zij zijn ontvangen, dienen ook kopieën van verkoopfacturen of kassabonnen, bewijs van uitgave en investering, en alle overige boekhoudkundige documenten voor de fiscale controle aanwezig te zijn.

Het gaat vooral over de boeken waarin transacties staan geregistreerd, het inventarisboek, de gedetailleerde inventaris, niet integraal overgeschreven in het boek, maar een dagboek met cliënt en leveranciersgegevens.

In het geval van verlies van boekhoudkundige documenten dient de belastingplichtige dit te melden bij de omzetbelastinginspecteur, op de plaats waar deze zijn vestiging heeft, of per aangetekende brief met ontvangstbevestiging binnen 15 dagen volgend op de datum dat hij het verlies heeft geconstateerd.

Overigens, elke winkelier dient een rekening bij een bank of giro te openen.

4. De inschrijving in het handelsregister

In het geval van het openen van één of meerdere nieuwe filialen of agentschappen, of in het geval van het opstarten van een nieuwe activiteit, is het verplicht zich in te schrijven in het handelsregister bij het tribunaal.

5. In het geval van vertegenwoordiging van buitenlandse bedrijven:

Elke filiaal, agentschap of commerciële instelling die het hoofdkantoor in het buitenland heeft, dienen ingeschreven te worden in het lokale handelsregister van de vestiging.

Opmerking: *In het geval van exploitatie van meerdere handelsactiviteiten geldt deze verplichting alleen voor de hoofdactiviteit.*

6. Schraping uit het handelsregister

Wanneer een winkelier ophoudt met zijn bedrijf of handel of wanneer de onderneming ontbonden is, is het nodig het bedrijf uit het handelsregister te laten schrappen.

De aanpassing in het handelsregister is hetzelfde in het geval van sluiting of verkoop van een filiaal of agentschap.

Opmerking: *Elke winkelier die ophoudt met handel drijven, kan niet geschrapt worden met betrekking tot belasting op patenten, alleen op voorwaarde van schrapping uit het handelsregister.*

COMMERCIEËLE CONTRACTEN

In commerciële zaken is het bewijs vrij. Er dient alleen geschreven gerapporteerd te worden wanneer de wet of de overeenkomst dit voorschrijft.

De winkeliers kunnen leunen op derden voor het verkopen van hun waren. Hiervoor dit kunnen zij kiezen tussen:

- Een commerciële agent
- Een agent
- Een tussenpersoon
- Een handelsvertegenwoordiger

1. Een commerciële agent:

De commerciële agent is niet gebonden aan een contract. Zijn rol is onderhandelen, aankopen, verkopen sluiten, of op een algemene manier andere commerciële activiteiten uit naam en voor rekening van een winkelier, een producent of een andere commerciële agent tegen betaling uit te voeren.

De commerciële agent kan meerdere winkeliers vertegenwoordigen, zolang men niet te maken krijgt met belangenverstrengeling. Hij kan geen twee concurrerende bedrijven vertegenwoordigen.

De winkelier kan zich niet garanderen van een absolute bescherming, van de vertrouwde cliëntèle door de commerciële agent tegen de concurrentie van andere commerciële agenten.

De commerciële agent heeft recht op een vaste betaling door de overeenkomst tussen de twee partijen of bij gebrek aan contract, door het uitoefenen van zijn beroep.

2. De agent:

De agent is door de winkelier belast met het zoeken van een derde persoon voor het creëren van een relatie met als resultaat een contract.

Terwijl normaal de verkoop begint met proefmonsters, bewaart de agent het proefmonster van het te verkopen product totdat er definitief een afspraak is. De agent hoeft zich hieraan niet te houden als de partijen hem hiervan ontheffen.

De agent die persoonlijke interesse in de zaak heeft is gehouden aan het verwittigen van de contractanten en in het geval van een mankement, is hij strafbaar te vervolgen voor eventuele verliezen.

3. De tussenpersoon:

De tussenpersoon is belast met het handelen onder eigen naam, voor rekening van de winkelier waarmee hij een overeenkomst heeft gesloten.

De tussenpersoon verkrijgt de resultaatsrechten van het contract en blijft persoonlijk verplicht tegenover degenen met wie hij een contract sluit. Betaling is verplicht wanneer een contract met de derden is gesloten.

4. De handelsvertegenwoordiger:

De handelsvertegenwoordiger is een werknemer van de onderneming, die een vast salaris en een percentage van de gerealiseerde omzet ontvangt.

GROENTE- EN FRUITGROOTHANDEL

Het oprichten van een groothandel voor fruit en groente is verboden voor particulieren omdat dit georganiseerd wordt door de lokale overheid. De directie van een groothandel is toevertrouwd aan een vertegenwoordiger van het Ministerie van Binnenlandse Handel (Caïd of Pacha).

Fruit en groente bestemd voor de verkoop in de gemeenschap, dient verplicht via de groothandel te lopen.

De belasting is 7% van het bruto verkoopbedrag, dit geldt voor de bovengenoemde markten.

Deze belasting wordt vóór elke verkoop door de verkoper betaald, direct aan de lokale beheerder of de gevolmachtigde.

De gevolmachtigde:

De gevolmachtigde is belast met de ontvangst en de verkoop van de producten die op zijn naam staan.

In de praktijk wordt de verkoop georganiseerd en geregistreerd in boeken met behulp van de gevolmachtigde. Deze is in dienst van: de verkoper, de toonder, de surveillant of de producent.

Momenteel voldoet de gevolmachtigde niet meer aan de functie van commercieel operateur zoals deze in de boeken staat. Hij is meer een administratieve agent geworden die ook het innen van het geld voor zijn rekening neemt.

Opmerking: *De verkoop, die een gevolmachtigde niet afhandelt, gaat via de eigenaar zelf. Een verkooppriemte bemachtigen, valt samen met een vaste betaling die door de gemeente vastgesteld wordt.*

WINKELIERS EN ALGEMENE INKOMSTENBELASTING

De winkeliers die hun winkel als natuurlijke persoon en niet als bedrijf houden, moeten algemene inkomstenbelasting betalen.

Belastingplichtig zijn:

- 1- Natuurlijke personen die in Marokko wonen en winst hebben gemaakt op Marokkaanse of buitenlandse bodem.
- 2- Natuurlijke personen die niet in Marokko wonen, maar wel winst hebben gemaakt op Marokkaanse bodem.

Een natuurlijk persoon woonachtig in Marokko, of heeft permanente woonruimte in Marokko wegens economische interesses of wegens een voortzetting van zijn verblijf na 183 dagen, voor een periode van 365 dagen.

De belasting is vastgesteld op de verblijfsplaats van de belastingplichtige, of op zijn hoofdvestiging.

De winkelier die in Marokko geen verblijfsplaats heeft en geen hoofdvestiging, dient wel een fiscale vestiging te hebben.

Elke wijziging in het verblijf, de verblijfsplaats of de fiscale vestiging moet aan de fiscale administratie doorgegeven worden. Bij verzuim wordt de belastingplichtige op het laatst bekende adres belast.

Vaststelling van het belastbare vermogen

De professionele winsten worden vastgesteld nadat het reële netto resultaat bekend is. Dit wordt berekend op basis van het overschot van producten, winsten en winningen afkomstig van de uitvoer van één of meerdere beroepen.

De tabel voor het berekenen van de algemene winstbelasting ziet er als volgt uit:

Jaarlijks inkomen	Percentage
Tot 20.000 dhs	Vrijstelling
Van 20.001 tot 24.000 dhs	Percentage van 13%
Van 24.001 tot 36.000 dhs	Percentage van 21%
Van 36.001 tot 60.000 dhs	Percentage van 35%
Hoger dan 60.000 dhs	Percentage van 44%

Aftrek op de algemene inkomsten:

Er kan tot 10% op de algemene winst afgetrokken worden, bij normale interesttarieven, gerelateerd aan speciale instituten of banken of krediet verleend aan de onderneming bij aankoop of de bouw van huizen bedoeld als verblijfsvestiging.

Aftrek op de belasting:

Op basis van de lasten van de familie kan er 180 dhs per persoon afgetrokken worden op het jaarlijkse bedrag van de belasting. Het totale aftrekbedrag mag het 1080 dhs niet overschrijden.

Kortingen:

De belastingplichtigen genieten een korting van 50% op de algemene inkomstenbelasting voor een periode van 5 jaar tellende vanaf de start van het bedrijf. Dit geldt voor de activiteiten die plaatsvinden in de volgende steden of provincies: Al Hoceima, Berkane, Boujdour, Chefchaouen, Essemara, Guelmim, Laâyoune, Larache, Nador, Oued, Eddahab, Oujda-Angad, Tanger-Asilah,

Fahs-Béni Makada, Tan-Tan, Taounate, Taourirt, Tata, Taza, Tetouan.

Dit geldt echter niet voor vastgoedmakelaars evenals voor belastingplichtigen op de arbeidsmarkt, leveranciers of services die geen vast verblijf in Marokko hebben.

De vrije beroepen, waarbij de productie het resultaat is van overwegend persoonlijk werk, genieten op hun professionele winst een korting van 50% op de algemene inkomstenbelasting tijdens de eerste 5 boekjaren, volgend op de begindatum van de onderneming.

Belastingheffing op de commerciële agent:

De reizende agent die handelt en werkt voor rekening van een andere ondernemer en woonachtig is in Marokko, en die geen eigen onderneming heeft, moet alsnog algemene winstbelasting betalen, omdat de bron van de winst de opdrachtgevende onderneming is.

De agent die werkachtig is voor één onderneming mag volgens de normale belasting op werknemers belast worden.

De agent die voor meerdere ondernemingen werkt mag niet op de normale belasting voor werknemers worden belast. Hij mag dus ook niet één van deze werkgevers kiezen om belast te worden.

De agent moet voor elk van deze werkgevers belast worden, wanneer er een schriftelijk contract is tussen beide partijen dat de aard van de koopwaar, de regio van activiteit, en de commissie of opbrengst staat vermeld.

De aanmelding voor belasting dient gedeponereerd te zijn bij de belastinginspecteur die de belasting voor de werknemer regelt.

De vergoeding uitgekeerd aan niet-betaald personeel

De betalingen en de vergoedingen, incidenteel of niet, die zijn uitgekeerd door de winkeliers aan personen die niet tot het vaste personeel behoren, zijn onderworpen aan een belasting van 30%.

DE WINKELIERS EN BEDRIJFSBELASTING

De winkeliers moeten ook bedrijfsbelasting betalen.

Bedrijfsbelasting berekenen:

De bedrijfsbelasting bevat een belasting op de normale en de actuele huurwaarde van winkels, boetieken, ateliers, hangers, vestigingsplaats en het geheel van de benodigdheden om de activiteit uit te kunnen oefenen.

De huurwaarde, gebaseerd op een proportionele belasting, wordt bepaald op het gemiddelde van huren, door middel van vergelijking of door middel van directe taxatie.

Percentage: Voor elke activiteit of beroep, is er een percentage variërend tussen de 5 en de 30 Dhs van de huurwaarde.

Vrijstellingen:

Winkeliers zijn vrijgesteld van bedrijfsbelasting voor een periode van 5 jaar, volgend op de begindatum van de onderneming. Deze vrijstelling geldt niet voor vastgoedmakelaars.

DE WINKELIERS EN DE ONDERNEMINGBELASTING

De winkeliers die onder een bedrijfsnaam actief zijn, moeten ook ondernemingsbelasting betalen.

Opmerking: *De bedrijven, die geen vestiging in Marokko hebben, kunnen belast worden voor de gezamenlijke winsten van de activiteiten die gerealiseerd zijn in Marokko, incidenteel of niet.*

De belastbare basis:

De ondernemingsbelasting wordt berekend aan het einde van het boekjaar over de gerealiseerde winst.

Het fiscale resultaat van elk boekjaar wordt bepaald door het overschot van producten, winsten en winningen afkomstig van de activiteiten uitgevoerd door de onderneming.

Percentage ondernemingsbelasting:

Het percentage voor de ondernemingsbelasting is 35%.

Betaling van de ondernemingsbelasting:

De ondernemingsbelasting wordt, in het licht van het lopende boekjaar, voor het verlopen van de 3^e, 6^e, 9^e en 12^e maand volgend op de begindatum van het lopende boekjaar betaald. Elk kwartaal dient 25% van het totale bedrag van het vorige boekjaar betaald te worden.

Kortingen op de ondernemingsbelasting:

De commerciële ondernemingen die in de volgende steden of provincies werkzaam zijn: Al Hoceima, Berkane, Boujdour, Chefchaouen, Essemara, Guelmim, Laâyoune, Larache, Nador, Oued Eddahab, Oujda-Angad, Tanger-Asilah, Fahs-Béni, Makada, Tantan, Taounate, Taourirt, Tata, Taza, Tétouan,

ontvangen een korting van 50% op de ondernemingsbelasting voor een periode van 5 jaar, tellend vanaf de startdatum van de onderneming.

DE WINKELIERS EN DE BELASTING OP DE TOEGEVOEGDE WAARDE

Over de volgende commerciële activiteiten moet belasting op de toegevoegde waarde betaald worden:

- De verkopen en leveringen van geïmporteerde producten door de importeurs;
- De verkopen en leveringen door een groothandel;
- De winkeliers die in het vorige boekjaar een hogere omzet maakten dan 2.000.000 DH.

In het geval van groothandelaren, schrijven de winkeliers zich in voor de bedrijfsbelasting.

Het is nodig te verduidelijken dat:

- De omzet waar naar verwezen wordt is de omzet die uit verkopen gerealiseerd is, uit de commercialisatie van de producten waarover men belasting behoort te betalen of hiervan vrijgesteld zijn.
- De omzet die belast wordt voor grossisten bevat de verkoop uit de detailhandel aan consumenten, niet aan wederverkopers (alleen voor de producten die niet vrijgesteld zijn van belasting).

De wederverkoper is iemand die doorverkoopt wat hij van de groothandel heeft gekocht.

In het geval dat de groothandelaar detailhandelaar wordt, of andersom, zal de winkelier binnen 30 dagen de lokale autoriteit moeten informeren en aan de nodige

eisen moeten voldoen (liquidatie van belasting op debiteuren, aftrekkingen).

Voorbeelden:

- ✦ Een winkelier die een groothandel bezit in Casablanca en één of meerdere verkooppunten in andere steden, is ondergeschikt aan de belasting op het geheel van zijn omzet, inbegrepen de omzet gerealiseerd door de detailhandels.
- ✦ Een winkelier die niet ingeschreven staat voor de bedrijfsbelasting als groothandel, maar die ook wel eens aan wederverkopers verkoopt, dient de belasting op de toegevoegde waarde te betalen. Deze is onderworpen aan de frequentie en de belangrijkheid van de verkopen aan de wederverkoper, als de omzet de 2 miljoen dhs passeert.
- ✦ Een winkelier, niet geklasseerd in de bedrijfsbelasting als groothandelaar, maar die af en toe aan wederverkopers verkoopt, die 90% van zijn omzet (die meer dan 2 miljoen dhs is) realiseert met de verkoop van ontheven producten (meel, suiker, etc.) en agricultuurproducten, en 10% van zijn omzet voortkomt uit het onderhandelen met anderen wederverkopers van industriële producten, is ondergeschikt aan de belasting op de toegevoegde waarde voor een deel van de omzet (10%) dat overeenkomt met de verkoop van geproduceerde industriële goederen.

Maandelijkse declaratie:

Verplicht tot maandelijkse declaratie zijn:

- Belastingplichtigen die het boekjaar ervoor een omzet van draaiden die de 1.000.000 dhs passeert.
- Alle personen die geen vestiging in Marokko hebben, maar hier wel activiteiten uitvoeren die belasting onderhevig zijn.

Opmerking: *De belastingplichtigen die onderhevig zijn aan maandelijkse declaratie moeten voor het verlopen van elke maand, bij de belastingontvanger, een declaratie van de omzet van de afgelopen maand deponeren, gezamenlijk met de te betalen belasting.*

Driemaandelijkse declaratie:

Verplicht tot driemaandelijkse declaratie zijn:

- Groothandelaren die een belastbare omzet hebben op het vorige boekjaar die minder is dan 1.000.000 DH;
- Belastingplichtigen die een seizoensonderneming leiden, die een periodieke activiteit uitvoeren of incidentele activiteiten uitvoeren;
- Nieuwe belastingplichtigen, voor het lopende boekjaar.

Opmerking: *De belastingplichtigen die onder de driemaandelijkse declaratie vallen moeten voor het verlopen van de drie maanden, bij de belastingontvanger, een declaratie van de omzet van de afgelopen drie maanden deponeren, gezamenlijk met de te betalen belasting.*

Verzuim van declaratie Belasting Toegevoegde Waarde

De winkelier, die belastingplichtig is tot het betalen van Belasting Toegevoegde Waarde, die zijn declaratie van zijn omzet niet op tijd inschrijft, wordt door middel van een aangetekende brief uitgenodigd om binnen 30 dagen na ontvangst van de brief alsnog te komen declareren.

Als de belastingplichtige niet binnen de tweede termijn van 30 dagen heeft gedeclareerd, zal de administratie door middel van een aangetekende brief laten weten op welke basis de belastingplichtige geëvalueerd zal worden.

DE WINKELIERS EN DE SOCIALE DEKKING

1- De dekking door de CNSS

De commerciële activiteiten zijn onderhevig aan het stelsel van de sociale zekerheid.

Dit stelsel verplicht de winkelier zich aan te melden bij de CNSS en het personeel daar in te schrijven.

Elke werkgever is verantwoordelijk, ten opzichte van de CNSS, om salarisdeclaraties met de bijdragen van de CNSS aan de werknemers te geven.

Aan het stelsel voor de sociale zekerheid zijn ook leerling-arbeiders en personen die in twee salarisschalen ingedeeld zijn, voor één of meerdere werkgevers, zijnde de manier van betalen, de vorm, de natuur of de geldigheid van het contract.

Tijdelijke of incidentele arbeid in de privé-sector zijn de arbeiders die niet meer dan 10 uur per week voor dezelfde werkgever werken, of voor dezelfde groep van werkgevers.

De salarisdeclaraties moeten nominatief zijn en vermelden altijd het inschrijfnummer van de werknemer bij de CNSS, die hun het recht geeft op verschillende services van de CNSS.

Het is daarom belangrijk dat elk persoon die arbeid verricht geplaatst wordt in het systeem, en in de werkgever – werknemer relatie als loontrekker wordt beschouwd.

De elementen die het bestaan van de werkgever – werknemer relatie bepalen zijn:

- De verplichting aanwezig te zijn op de plaats van arbeid of de uitoefening van een gegeven activiteit;
- De verplichting de beslissingen van de werkgever te respecteren;
- Uitkering van een salaris;
- Uitvoering van arbeid nuttig voor de werkgever;
- Over het algemeen, afhankelijkheid ten opzichte van de werkgever, die de werksfeer bepaalt.

De volgende personen zijn onderworpen aan de toepassing van deze principes:

- De intermediairs, makelaars of ander agenten die niet bij de onderneming horen, ongeacht welke naam of betaling zij ontvangen, en die voor één of meerdere werkgevers werken;
- Het personeel van een kapperszaak, ouvreeses in openbare gelegenheden voor vermaak en de werknemers van hotels, cafés en restaurants die betaald worden en daarnaast een bepaald bedrag aan fooi ontvangen.

Familieleden van de werkgever die voor rekening van de werkgever werkachtig zijn, bestaat er op de geldende condities tussen de werkgever en de familieleden een werkgever – werknemer relatie. Op basis hiervan dient het familielid een activiteit in dienst van de onderneming uit te voeren en dient deze hiervoor salaris te ontvangen, op z'n minst gelijk aan het salaris dat een gelijkwaardige werknemer die gelijkwaardig arbeid verricht ontvangt.

Buitenlandse werknemers:

Buitenlandse werknemers die in Marokko werken zijn ondergeschikt aan het Marokkaanse sociale zekerheidsstelsel, onder dezelfde condities die voor Marokkaanse werknemers gelden. Werknemers die uit een land komen waar Marokko een verdrag mee heeft getekend over het sociale stelsel, kunnen worden uitgesloten van het Marokkaanse stelsel omdat zij uitgezonden zijn door het moederconcern naar één van de vestigingen in Marokko, waardoor het moederbedrijf de sociale dekking regelt.

De detachering dient aangemeld te worden bij het orgaan voor sociale zekerheid in het moederland, zowel als bij de CNSS.

De duur van de detachering is als volgt geregeld:

Land	Duur detachering
Duitsland	36 maanden, verlengbaar
België	12 maanden, verlengbaar
Spanje	36 maanden, verlengbaar
Frankrijk	36 maanden, verlengbaar
Libië	12 maanden, verlengbaar
Nederland	12 maanden, verlengbaar

De betaling van niet-belaste diensten

De werkgever is verantwoordelijk voor niet-belastingplichtigen die een dienst uitvoeren. Het gaat hierbij om: loodgieters, monteurs, metselaars, schoonmakers, elektriciens, timmermannen etc.

De beloning van de niet-belastbare service is, geïntegreerd in zijn geheel, op de grondslag van de bedragen, gelijk aan of meer dan 2000 dhs per jaar. Als het bedrag lager is dan 2000 dhs per jaar, is de werkgever verplicht een kopie van de nationale identiteitskaart van de werknemer in kwestie te tonen.

De intermediairs:

De commissies, honorarium en commissielonen uitgekeerd aan niet-gepatenteerde intermediairs zoals agenten, kommissionarissen en andere agenten die op normale wijze voor een onderneming werken, zijn verplicht ondergeschikt aan heffingen en moeten gedeclareerd worden samen met de naam en het inschrijfnummer van de ontvanger.

Stagiaires:

Stagiaires zijn ondergeschikt aan het sociale zekerheidsstelsel op dezelfde condities als bij een gewone werknemer.

De werkgever die een stagiair aanneemt in het kader van een beroepsstage (geïnitieerd door de CIOPE) hoeft geen heffingen te betalen.

Overigens, de intermediairs en de buitenlandse tussenpersonen, niet in Marokko wonend, zijn uitgezonderd van het stelsel van de CNSS, vanaf het moment dat de betaling, de commissie, de commissielonen, en de honoraria ontvangen worden. Dit in overeenstemming met de van kracht zijnde regelgeving.

2- Addamane Al Hirafi

ADDAMANE AL HIRAFI is een systeem voor de sociale dekking, dat openstaat voor alle winkeliers, aan hun personeel en aan hun familieleden die jonger dan 60 jaar oud zijn.

Dit systeem bevat 5 soorten dekking;

1. Vaststelling van het pensioen door een maandelijkse bijdrage van minimaal 25 dhs. Deze bijdrage, aftrekbaar van de winstbelasting, wordt door de verzekering zelf vastgesteld.

Dit product garandeert ook:

- (a) Een pensioen uitbetaalbaar vanaf 60 jaar
 - (b) Een pensioen of kapitaal, in geval van gedeeltelijke of gehele invaliditeit
 - (c) Een overlijdensregeling voor de nabestaanden
2. Kapitaal bij invaliditeit / overlijden is een bedrag variërend tussen de 25.000 en de 400.000 dhs, met een gemiddelde maandelijkse premie van tussen de 9 en de 138 dhs.
 3. Dagelijkse vergoeding bij verlies van inkomen door hospitalisatie, in het geval van een ongeluk of een ziekte.

De dagelijkse vergoeding is 50 dhs per dag in het ziekenhuis, met een limiet van 120 dagen bij een gemiddelde maandelijkse premie van 58 dhs.

4. Brandverzekering tegen materiële schade (gebouw en inboedel. De jaarlijkse premie varieert tussen de 59 en de 1596 dhs, afhankelijk van de activiteit van de onderneming en het te verzekeren goed, met een limiet van 1.000.000 dhs.

5. Verzekering voor de terugbetaling van de geleende som voor winkeliers en de vrije beroepen, in het geval van overlijden of gedeeltelijke of gehele invaliditeit.

Waar kan men premie betalen?

De winkeliers en vrije beroepen kunnen bij de volgende instanties van de Addamane Al Hirafi verzekering aanspraak doen:

- De Kamer van Koophandel en Industrie.
- De Kamer van Ambacht.
- De vestigingen van de Banque Populaire (Algemene Volksbank).
- Het bureau voor de regionale financiën.
- Verzekeringsmaatschappijen en hun intermediairs.

ANNEX 1

KAMERS VAN KOOPHANDEL, INDUSTRIE EN HIERAAN VERBONDEN ORGANEN
--

C.C.I.S.	ADRES
AGADIR	BP 240 BD HASSAN II C.P 80001 TEL: 84-71-41/24 FAX : 84-54-55
ALHOCEIMA	97 BD MOHAMED V C.P 32000 TEL: 98-21-29/37/98 FAX : 98-49-04
BENIMELLAL	BP 271 C.P 23001 TEL : 48- 2434 FAX: 48-90-54
CASABLANCA	BP 423 BD MOHAMED V N° 98 C.P. 20001 TEL: 26-44-38 FAX 26-84-36
ELJADIDA	B.P. 53 AV. FKIH M'HAMED ERRAFIL C.P. 24001 TEL :34-37-85 FAX : 34-10-04
ELKALAA	IMM. 7 ESC 2/1 ERRAHA C.P 24001 TEL: 41-20-56 FAX: 41-28-74
ER-RACHIDIA	B.P 6 / BD DE L'OCEAN N° 4 CP. 52001 TEL: 57-35-13 FAX: 57-04-48
ESSAOUIRA	10 RUE KAHIRA C.P . 44000 TEL: 78-46-66 FAX : 78-59-32
FES	BP.: 2203 BD. ABDELLAH CHEFCHAOUNI PLACE ABDELMOUMEN V.N C.P : 30001 - TEL : 62-31-83 FAX : 62-68-84
KENITRA	B.P 151 PLACE ADMINISTRATIVE C.P. 14001 TEL: 37-10-80 FAX: 37-15-44
KHEMISSSET	B.P 206 RUE CADI AYAD N°21 C.P 15001 TEL: 55-21-13 FAX : 55-16-94
KHENIFRA	B.P. 1 C.P : 54001 TEL : 58-64-83 FAX : 38-45-83
KHOURIBGA	BP. 67 C.P. 25001 FAX : 56-20-04

LAAYOUNE	B.P. 265/ 45 AV. MED SALEM C.P. 70001 TEL: 89-49-71 FAX: 89-49-72
MARRAKECH	B.P. 529 JNAN ELHARTI GUELIZ C.P. 40001 TEL: 43-19-51 FAX: 43-52-56
MEKNES	B.P 325 PLACE ABDELAZIZ BEN DRISS C.P 50001 TEL : 52-11-10 FAX : 51-09-51
MOHAMMADIA	B.P. 164 / 25 BD. MED V C.P. 20650 TEL : 31-43-30 FAX : 31-43-32
NADOR	BP. 37 / CP. 62001 TEL : 60-38-57 FAX: 33-15-48
OUARZAZATE	BP. 51 AV. MED V RUE ORIZEN C.P. 45001 TEL 88-23-28 FAX : 88-54-00
OUED EDDAHAB	IMB. ELBARAKA QUARTIER MY RACHID BP. 111 DAKHLA TEL : 93-04-20 FAX 93-04-21
OUJDA	BP. 413 BD ALLAL BEN ABDELLAH N° 12 C.P. 60001 TEL : 68-24-11 FAX 68-24-12
RABAT	BP. 131 / RUE GHANDI C.P. 10000 - TEL : 70-64-44 FAX : 70-67-68
SAFI	BP. 224 C.P. 46001 TEL 62-30-34 FAX 62-65-82
SETTAT	BP. 161 BD. DES F.A.R N° 19 C.P. 26001 - TEL : 40-26-58 FAX : 40-38-68
TANGER	BP. 411/ Bd . PASTEUR N° 41 CP. 90001 TEL : 94-63-37 /FAX : 94-63-78
TANTAN	AV. HASSAN II BP. 583 TEL : 87-89-49 FAX : 87-89-59
TAZA	BP. 203 CP. 35001 TEL 67-35-83 FAX : 67-11-64
TETOUAN	BP. 421 / BD. MED V CP. 93001 TEL: 96-39-71 FAX : 96-21-30
F.C.C.I.S.M.	RUE ERFOUD N° 6 RABAT TEL : 76-70-51 FAX : 76-70-76

ANNEX 2

PROFESSIONELE ASSOCIATIES

Association Marocaine des Industries Textiles

58, rue Lugerini – Casablanca
Tel : 30 68 45 - Fax : 30 04 42

Association de la Mécanique Générale Industrielle de Rectification (A.S.M.I.R)

147, Rue Mohamed Smiha – Casablanca
Tel : 30 16 83

Association des Industries de la Construction Mécanique et de la Chaudronnerie Tôlerie

147, Rue Mohamed Smiha - Casablanca
Tel : 30 20 34 - Fax : 30 92 63

Association Marocaine pour l'Industrie et le Commerce Automobile (AMICA)

625, BD. Mohammed V – Casablanca
Tel : 24 28 82 - Fax : 24 85 81

Association marocaine des Industries Electriques et Electroniques (A.M.I.E.E)

47, Rue Mohamed Smiha – Casablanca
Tel : 30 16 83 - Fax : 30 96 63

Association Marocaine de l'Industrie Pharmaceutique

Place de la division Leclerc boulevard Jerrada - Casablanca - Tel : 23 44 45 - Fax : 23 40 90

Association Marocaine de l'Industrie Solaire

5 rue de Midelt - Rabat
Tel : 76 89 61 - Fax : 76 89 64

Association Nationale des Fabricants de Farine et Huile de Poisson (A.N.A.F.A.P)

Avenue Moulay Abdellah Immeuble A - Agadir
Tel : 82 63 09

Association Professionnelle de la Parfumerie

27, Rue Verdi – Casablanca
Tel : 24 01 61 - Fax : 24 70 77

Confédération Générale des Entreprises du Maroc
23, BD Mohamed Abdou - Casablanca
Tel : 25 26 96 - Fax : 25 38 39

Fédération des Chambres de Commerce et d'Industrie du Maroc
6, Rue Arfoud, Tour Hassan - Rabat
Tel : 76 70 78 - Fax : 76 70 76

Fédération Marocaine des Industries du Cuir (F.E.D.I.C.)
47, Rue Planquette - Belvédère – Casablanca
Tel : 36 50 42 - Fax : 36 61 54

Fédération des Industries Métallurgiques, Mécaniques, Electriques du Maroc (FIMME)
147, rue Mohamed Smiha - Casablanca
Tel : 30 20 34 - Fax : 30 92 63

Fédération des Industries de la Conserve au Maroc
5, Quartier Longchamps 7 rue Al Yarmouk - Casablanca
Tel : 36 50 42 - Fax : 36 61 54

Fédération des Industries Chimiques et Parachimiques
36, rue Chaouia ex Colbert - Casablanca
Tel : 22 92 15 - Fax : 22 56 13

Groupement Professionnel des Banques du Maroc (G.P.B.M)
71, Avenue de l'Armée Royale – Casablanca
Tel : 31 16 24 - Fax : 31 49 03

Union Nationale des Industries de la Conserve de Poissons (UNICOP)
5, Quartier Long champs N° 7, Rue 5 - Casablanca
Tel : 36 50 42 - Fax : 36 61 54.

ANNEX 3

BANKEN

BANK AL MAGHRIB

277, Av. Mohammed V - B.P. 445 – Rabat
Tel : 70 26 26 Fax : 70 66 77

ALGEMENE BANK MAROKKO

Place du 16 novembre - Casablanca
Tel : 22 12 75 - Fax : 20 41 24

ARAB BANK

174, Boulevard Mohammed V – Casablanca
Tel : 22 31 52 Fax : 20 02 33

BANQUE CENTRALE POPULAIRE

101, Boulevard Zerktouni – Casablanca
Tel : 22 25 89 Fax : 22 26 99

BANQUE COMMERCIALE DU MAROC

2, Boulevard Moulay Youssef – Casablanca
Tel : 22 41 69 Fax : 29 41 25

BANQUE MAROCAINE POUR L'AFRIQUE ET L'ORIENT

80, Avenue Lalla Yacout – Casablanca
Tel : 30 70 70 Fax : 30 16 73

BANQUE MAROCAINE DU COMMERCE EXTERIEUR

140, Avenue Hassan II – Casablanca
Tel : 26 62 22 Fax : 20 00 05

BANQUE NATIONALE POUR LE DEVELOPPEMENT ECONOMIQUE

Place des Alaouites - B.P. 407 – Rabat
Tel : 70 60 40 Fax : 70 37 06

CITIBANK MAGHREB

52, Avenue Hassan II – Casablanca
Tel : 22 41 68 Fax : 20 57 23

WAFABANK

163 Avenue Hassan II – Casablanca
Tel : 26 51 51 Fax : 26 62 02

CREDIT DU MAROC

48 , Boulevard Mohammed V - B.P.13579 - Casablanca
Tel : 22 41 42 - Fax : 27 71 27

SOCIETE GENERALE MAROCAINE DE BANQUES

55, Boulevard Abdelmoumen – Casablanca
Tel : 22 41 34 Fax : 26 28 51

SOCIETE MAROCAINE DE DEPOT ET CREDIT

79 Avenue Hassan II - B.P. 296 - Casablanca
Tel : 22 41 14 Fax : 20 04 35

UNION BANCARIA HISPANO MARROQUI

69,Rue du prince My Abdellah – Casablanca
Tel : 22 02 30 Fax : 22 22 97

UNION MAROCAINE DE BANQUES

36, rue Tahar Sebti -B.P. 611 - Casablanca

CAISSE NATIONALE DE CREDIT AGRICOLE

2, rue d'Alger - B.P.49 - Rabat
Tel : 72 59 20 - Fax : 73 25 80

BANQUE MAROCAINE POUR LE COMMERCE ET L'INDUSTRIE - Place des Nations-Unies Casablanca

Tel : 22 41 61 Fax : 26 57 57

CREDIT IMMOBILIER ET HOTELIER

187, Avenue Hassan II – Casablanca
Tel : 20 30 33 Fax : 22 37 48

BANQUE AL AMAL

288, Bd Mohamed Zerktouni Casablanca
Tel : 22 69 26 Fax : 22 69 30

GROUPEMENT PROFESSIONNEL DES BANQUES DU MAROC - 71, Avenue des FAR, Casablanca

Tel : 31 16 24 Fax : 31 49 03

ATTIJARI INTERNATIONAL BANK

58, Bd Pasteur Tanger - Tel : 33 44 01 - Fax : 33 44 02

BANQUE NATIONALE DE PARIS

Tanger, zone franche Port de Tanger
Tel : 33 00 00 Fax : 33 06 00